22/10/2020

Περί Επισκόπου

/ Πνευματικά Αποσπάσματα

- **Σειρά εκκλησιολογικών κηρυγμάτων του Μητροπολίτου Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως κ. Ιερεμία**

Εισερχόμαστε τώρα, αδελφοί χριστιανοί, στα εσωτερικά θέματα της Εκκλησιολογίας και σήμερα θα μιλήσουμε περί Επισκόπου. Τρεις είναι οι βαθμοί της Ιερωσύνης: Του Διακόνου, του Πρεσβυτέρου (του Ιερέως) και του Επισκόπου. Αυτοί είναι που τελούν τα ιερά Μυστήρια της Εκκλησίας μας, με τα οποία οι πιστοί λαμβάνουν την Χάρη του Θεού, την αναγκαία για να ζήσουμε τον Θεό και να αγιάσουμε. Υψηλότερος όμως και ύψιστος είναι ο βαθμός του Επισκόπου, τόσο πολύ, ώστε ο άγιος Ιγνάτιος ο θεοφόρος λέγει, «άνευ τούτων», των Επισκόπων δηλαδή, «Εκκλησία ου καλείται»! Και θα το εξηγήσω αυτό, γιατί είναι έτσι. Απλούστατα: Εσύ, αδελφέ, ανήκεις στην Εκκλησία, γιατί σε εβάπτισε κάποιος ιερέας. Αλλά τον ιερέα αυτόν τον χειροτόνησε κάποιος Επίσκοπος, κάποιος

αρχιερέας. Αν εκλείψει η αρχιερωσύνη, πάει όλη η ιερωσύνη, πάει η Εκκλησία. Πραγματικά, όπως το είπε ο άγιος Ιγνάτιος: «Άνευ τούτων (των Επισκόπων) Εκκλησία ου καλείται».

Αρχικά, πολύ αρχικά, σε μία επαρχία γινόταν μόνο μία θεία Λειτουργία. Γιατί την θεία Λειτουργία την τελούσε μόνο ο Επίσκοπος, όχι οι ιερείς. Και επειδή σε μία επαρχία ένας Επίσκοπος υπήρχε, γι' αυτό λοιπόν και μία Λειτουργία ετελείτο. Οι ιερείς ήταν το «κολλέγιον» του Επισκόπου. Ήταν οι πέριξ του θυσιαστηρίου ευρισκόμενοι κατά την τέλεση της Λειτουργίας, όπως το βλέπουμε και τώρα, όταν γίνεται αρχιερατική θεία Λειτουργία. Οι ιερείς ασχολούνταν με την κατήχηση των κατηχουμένων ή την διδασκαλία γενικά του λαού. Και συνέβαινε, λοιπόν, χριστιανοί μου, να κατεβαίνουν από τα χωριά και να έρχονται από τα διάφορα μέρη της επαρχίας στην μία θεία Λειτουργία, που τελούσε ο Επίσκοπος. Αλλά επειδή αυτό δεν ήταν εύκολο πράγμα, γιατί ήταν και οι γέροντες και εγίνοντο και διωγμοί, γι' αυτό ο Επίσκοπος έκανε την παραχώρηση ένα ιερέα από το «κολλέγιό» του να τον αποστείλει στο τάδε χωριό να τελέσει θεία Λειτουργία αντ᾽ αυτού. Εκεί ο Ιερέας ήταν εις τύπον του Επισκόπου. Τον άλλο Ιερέα τον απέστειλε σε άλλο τμήμα να τελέσει την θεία Λειτουργία και έτσι η θεία Λειτουργία παραχωρήθηκε πλέον και στους ιερείς. Αλλά δεν πρέπει να λησμονεί ούτε ο Επίσκοπος ούτε όλοι οι χριστιανοί ότι το κύριο έργο του Επισκόπου είναι η τέλεση της θείας Ευχαριστίας, της Λειτουργίας, δηλαδή.

Εκεί που στάλθηκε ο Ιερέας από τον Επίσκοπο να τελεί την θεία Λειτουργία και τα άλλα ιερά Μυστήρια, μαζί με τους εκεί πιστούς απετέλεσαν μία εκκλησιαστική κοινότητα, που την λέμε «ενορία». Όμως, για να μη ξεχνάει ο ιερεύς ότι εκεί εστάλη με εντολή του Επισκόπου και ότι πρέπει να εξαρτάται από αυτόν, γι' αυτό υποχρεούται να μνημονεύει τον Επίσκοπο, δείγμα ότι είναι εκεί με την εντολή του και πρέπει να υπακούει σ᾽ αυτόν, αλλά και να λειτουργεί σε αντιμήνσιο με την υπογραφή του Επισκόπου.

Είναι σημαντική, αγαπητοί μου, η θέση του Επισκόπου στην Εκκλησία. Και το σοβαρότερο είναι το εξής: Για να δηλώσει κάποιος κληρικός ή λαϊκός ότι ανήκει στην Εκκλησία πρέπει να μνημονεύει τον Επίσκοπο, που απέστειλε η Εκκλησία στον τόπο του. Γιατί αυτός ο Επίσκοπος ανήκει σε όλη την Εκκλησία, αφού μνημονεύει της Αγίας και Ιεράς Συνόδου, η οποία μνημονεύει όλων των Ορθοδόξων Πατριαρχών και του Οικουμενικού Πατριάρχου.

Έτσι, λοιπόν, αδελφοί, πρέπει να ομιλείτε με πολύ σεβασμό και ευλάβεια προς τον Επίσκοπο, γιατί έχει πάνω του την Ιερωσύνη του Χριστού. «Αν τα χαλάσω με τον Επίσκοπό μου», έλεγε ο άγιος Πορφύριος, «δεν θα εισακούεται η προσευχή μου στον Θεό».

Το θέμα όμως είναι το εξής: Οι κληρικοί και οι λαϊκοί, είπαμε, σε μία επισκοπή μνημονεύουν τον Επίσκοπο, για να έχουν κοινωνία, δια του Επισκόπου τους, με όλη την Εκκλησία. Διότι ο Επίσκοπός τους μνημονεύει την Ιερά Σύνοδο, τον Οικουμενικό Πατριάρχη και όλα τα Ορθόδοξα Πατριαρχεία. Αλλά, αν ο Επίσκοπος της επαρχίας για λόγους, που αυτός έκρινε, διακόψει το μνημόσυνο του Πατριάρχου, τότε παρασύρεται και το ποίμνιό του στην αποκοπή αυτή, που άλλοι χριστιανοί θα το θέλουν, ενώ άλλοι δεν θα το θέλουν. Τι γίνεται στην περίπτωση αυτή; Τι θα κάνουν οι χριστιανοί του, οι οποίοι δεν θέλουν να αποκοπούν από την όλη αλυσίδα; Η απάντησή μου είναι ότι δεν γνωρίζω σαφώς να απαντήσω. Θα έλεγα όμως πρόχειρα, αλλά και με σταθερότητα, αυτοί οι χριστιανοί, οι μη συμφωνούντες με την πράξη του Επισκόπου τους, να μη δημιουργήσουν ταραχή και σχίσμα στην τοπική τους Εκκλησία, αλλά μόνοι τους, κατά την θεία Λατρεία, εκεί που μνημονεύονται τα ονόματα των Πατριαρχών, να μνημονεύουν οι ψυχές αυτές από μέσα τους το όνομα του Πατριάρχου, έως ότου καταπαύσει ο σάλος. Το παν, αγαπητοί μου, είναι να υπάρχει ειρήνη στην Εκκλησία του Χριστού και προσοχή να αποφεύγονται τα σχίσματα. Αλλά και γενικά θα έλεγα ότι, αν νομίζουμε κάποια παράβαση των ανωτέρων μας, να την αναφέρουμε στην ανώτατη Σύνοδο και ας κρίνει αυτή, και ας καταδικάσει αυτή, αν πρέπει, τον παραβάτη. Αυτή θα έχει την ευθύνη.

Με πολλές ευχές,

† Ὁ Μητροπολίτης Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως Ιερεμίας